

A decorative border with intricate floral and scrollwork patterns in the corners and along the sides, framing the central text.

Ruuti

tunka Dawuda xooxo

Banisirayilanko taarixu

nan giri

Alla kitaabe

Ruuti

tunka Dawuda xooxo

Banisirayilanko taarixu

nan giri

Alla kitaabe

L'histoire biblique de Ruth, parent du roi David,
en langue soninké

©Équipe de traduction soninké 2007

Ramuuriye

Maana be ga Ruuti xibaaren yillanden ɲa sooninkanxannen ɲa, ken ni ya safandaanan ga da xibaare be saf'i xannen ɲa (abaraaninxanne), a ya ga ni kitaabin saaxaman ɲa, na ken xibaari baananne safa sooninkanxannen ɲa sooninkon sefe moxon ɲa, i gaa katt'a faamunu jewoye yi moxo be. Ken ɲa, yillandaanon da xibaare ke xara kitaabi yillanto tananu ya yi gilli abaraaninxannen ɲa xo: a tubabunxanne, a banbaranxanne, a fulanxanne, a julanxanne, a angelenxanne, kuud'i nan danqanaaxu ti xibaare ke faamuyen ɲa.

Axa ga na sigiri buccinnen ^(a) wori renxotte be kanma, ken wure ni t'a fatanpanciyen wa kiteene kaaran wureedun ɲa.

Yillande ke noxon ɲa, axa wa safanyinmun walla gorobi gillu filli naxa []. Axa n'a tu t'i nta kitaabi saaxaman noxon ɲa.

O w'a muurunu safandaanon do xaraɲaanon su maxa, i n'o deema ti ke kitaabe koroosinden ɲa, i be ga na kontoye wori m'an ga na jiidie xa wori, an n'o tuyindi t'a yi, baawo Alla baane ya tinmanten ni.

Sooninkanxannen yillandaanon sappa
(Equipe de Traduction Soninké)

B.P. 345, Kayes, Mali

ets@asawan.org

Roraqe

Ruuti ni ke kitaabe yaaxamaxen ya, a xosi toxore : «Ruuti kitaabe». Ruuti kitaaben ni Banisirayila follaqe ya xiisan ɲa, ken follaqe ni xoy'a ga buruxe ya, nan yille funtiini xadi. Ke xiisa gaa waxati be kanma, ken ni kiitikutaanon ga ɲi Banisirayila fankan ɲa waxati be yi ya, xa, a lagari safeene ya.

Elimeleeki follaqen gaa Betilahemi yi Yahuuda jamaanen ɲa, a xiisan fananɲun ni yaaxandunben ya, a do dullen do tuɲaarankaaxu, kafiini kiinen do ren yugun filli kallen ɲa. A lagarun ɲa ren yugo bangeyen ɲa, ken ga da gallaƙen fillanwuni. Yaxaru filli ya ni xiisa ke puruyonkin ɲa : Nayoomi, ken ga ni Elimeleexi yaqen ɲa, a do Ruuti, ken ga n'a kallu yaxaren ɲa.

Ruuti, Mowaabanka yaxare, a sugandindi toqen ɲa d'i kallu yaxare Nayoomi batten ɲa, n'a xabiiladunkaaxu. Ruuti kiina nan baganbagankaaxu Mowaaba jamaanen ɲa, ken wundunbaaren ri ɲa Banisirayilanke tana futtan yaqen ɲa, ken ga ni Bowaasi, kiinen kallen falle. Bowaasi do Ruuti ren yugon ni tunka Daawuda kisima ya. Ruuti xosi ɲa Banisirayila saaxa wuruginte yi, baaw'a ɲa Daawuda burujun ɲa.

Naxanburen ɲi Mowaabanun do Banisirayilankon kappun ɲa, Mowaabanun segete alihuudiyaaxun ɲa ya, Alla jaman ma xaw'i kappallenmaaxunu (ken deliilun faayi Laayidu fillanten ɲa 23.4-5). Ruuti ke kitaabe tejeran ni ya : yaxarin sagatanten ga katu kafiini Alla jaman ɲa moxo be, ken nan xosi yille ɲaana misaale yi ken jama taarixun noxon ɲa xadi!

Alla kitaaben tuwaanon kiitun da me sooxi xabiilan tanan yaxaren yaxun ɲa. Xesera, a do Nexemiya kitaabun kiiten da ken haraamu ya. Kitaabun tananu kiiten d'a maxankuton bonondi, n'a sababu, riyaanan kappallenmaaxun ra wa Banisirayilanko salandini bakka Alla killen ɲa. I yogonu xa xoto Alla xanuye be gaa katta duna xaabilanun su yi ya kanma, kafiini Banisirayilanken tanan dorontaaxun ɲa. Kun naxangankaaxu, m'i ɲanɲen ɲa kafiini Banisirayilanko yi, ken jama rawa ɲaana sawoyen seenen ɲa.

Ruuti

[Toora xoore be ga da Elimeleexi koren kita]

1 ¹Waxati be kiitikutaanon^a ga ji fankan ɗa Isirayila, dullen kutundi jamaanen noxon ɗa. Ken ya ni, Betilaheminke yogo d'i xojidunken d'i ren yugun filli giri Yahuuda maran ɗa, nan daga taaxu Mowaaba^b jamaanen mara siren ɗa katti waxati ya. ²Yugo ke toxon ni Elimeleexi, a xojidunken toxon ni Nayoomi, ren yugu baanen toxon ni Maloni, baanen xa toxon ni Kiliyooni; i ni Efarata soxoodi yogo ya yi, i gaa Betilahemi deben ɗa, Yahuuda maran ɗa. ³I taaxen noxon ɗa Mowaaba, Elimeleexi faati, Nayoomi d'i ren yugun filli toxo.

⁴Ren yugu ku filli xojidunkon ni Mowaabanka yaxarun ya yi: yaxarin baanen toxon ni Oripa, baanen toxon ni Ruuti. I da siino tanmi me ɗa non ɗa. Ken falle, ⁵Ren yugu ku filli xa bono, Maloni do Kiliyooni. Nayoomi ɗa wundunbaare yi, a kaagun yugon d'a renmun su faati falle.

[Ruuti daga do Nayoomi batten ɗa Betilahemi]

⁶Na Nayoomi toxo Mowaaba, a d'a mugu ti yideyen r'i kaara, naaxamon kite. Ken ya ni, a d'i moxo sirondi, a d'i kallu

^a**1.1a:** Isirayila yinmanko, i gaa xilli ti kiitikutaano, i waxatin gemu 330 siine ya yi saado Isirayila tunkanyugu fanan gaa taaxunu (Joppaye 19:37).

^b**1.1b:** Nijne sire ya ni soxofon gaa siroon'a yi, a gaa fan furen kinbakkan ɗa. Non taaxaanon do Banisirayilankon ya ni maarenmu yi.

yaxarun filli, nan saage katti Yahuuda jamaanen ɲa. ⁷I gaa killen ɲa katti Yahuuda yi, ⁸Nayoomi t'i kallu yaxarun danɲa: «Baananbe su nan yille katt'i faaba kan ɲa. Axa ga siro nke do kallaano ku danɲa moxo be, Tunka duumanten gan siroon'axa danɲa ken moxo yi! ⁹Tunka duumanten na kiine kin'axa baananbe su yi, na xeeri ɲ'axa danɲ'axa kiinankan noxon ɲa!» Ken falle, a d'i kallu yaxarun filli sare me yi n'i falle koy'i ya, kallu yaxaru ku xosi wuruge ¹⁰nan t'a danɲa: «Aayi! o d'an dagana doome ya katt'an xabiilan ɲa.» ¹¹Nayoomi yille tini: «N ren yaxaru, xa saage katt'axa kaara yi. Axa ra na riini d'in batten ɲa kan moxo? N xaso, n ra ntaxa renmu saarana keeta, i ra g'axa saagandini. ¹²Xa dag'axa banɲen ɲa. Xa saage! N xaso buru yaxu danɲa. Hari n gan tini: “Jikke w'in danɲa nan yaxi wuro ke yinme, n gaa ren yugu saarana”, ¹³yaal'axa ra wa terinkeene ma kun ren yugu gan xooro ba? Yell'axa wa duɲeene nan toxo yaxanbalinu yi ba? Aayi, n renmu, ken ra nta ɲaana! Tunka duumanten da nke ya tanpindi, axa sunoye be ga'in ɲa, a nan kasafu.» ^c

¹⁴Kallu yaxarun filli tallan sonqo. Lagarundin ɲa, Oripa d'i kallu yaxaren sare me yi nan daga, xa Ruuti ma duɲe booxene bakk'i kallu yaxaren ɲa. ¹⁵Nayoomi ti Ruuti danɲa: «An gubudon faaga yille katt'i xabiilan d'i munon ɲa. An xa nan saage katt'an banɲen ɲa xoy'a moxo.» ¹⁶Xa Ruuti ti: «Maxa mal'in ɲa t'in nan booxe bakk'an ɲa, n nan saage katt'in banɲen ɲa. An gaa dagana noqu be, n dagana non ya yi; an gaa taaxunu noqu be, n taaxunu non ya yi. An soron wa ɲaan'in soron ɲa, an Alla wa ɲaan'in Alla yi. ¹⁷An ga na kara noqu be, n kalla non ya yi, n buliini non xa ya yi. Tunka duumanten gan na bone xanund'in ɲa, selli kallen baane ya ga m'in d'an fata su!» ¹⁸Nayoomi ga d'a wori ti Ruuti mali toqen ɲa d'i batten ɲa, a d'a wara.

¹⁹I daga doome ma Betilahemi. I riyen ɲa kaawafi ya non soron su danɲa. Yaxarun ti: «Ee! Nayoomi!» ²⁰Nayoomi t'i

^c**1.13:** Konimoxo tana: Tunka duumanten **da..kasafu** «Tunka duumanten bar'in ke ya yi, n lagarun tooran nan xot'axa danɲa.»

danɗa: «Xa max'in xiri xadi ti “Nayoomi”,^d ganta xa d'in xiri ya ti “Mara”,^e baawo Katudanken d'in sondonjoxi buru.²¹ N foogumunman yan giri yere nan daga, xa Tunka duumanten d'in riiti, n kitti duuro. Ken ya ni, xa max'in xiri xadi ti “Nayoomi,” baawo Katudanken d'i falle koy'in ɗa n'in yanganqata.»²² Kundun ya ni Nayoomi d'i kallu yaxare Ruuti Mowaabanke ga ri nan giri Mowaaba jamaanen ɗa. I riyen gemu yillifateyen joppe biren ya yi Betilahemi.

[Ruuti wa yaareene Bowaasi ten noxon ɗa]

2 ¹Sere yogo ɗi Nayoomi maxa, ken ga n'a kiina Elimeleexi maarenmen ɗa. Banna ya ni yugo ke yi, toxonten ya ni, a toxon ni Bowaasi. ²Koota yi, Ruuti Mowaabanke ti Nayoomi danɗa: «An nt'in walla n nan daga yaare do fataanon batten ɗa? N wa sere kitan'a gaa dundeene n nan yaar'i ten ɗa.» Nayoomi t'a danɗa: «Daga ke, n renme.»³ Ruuti xosi daga yaare fataanon falle te yogo noxon ɗa. Jaaxa te ke ni Bowaasi ya te yi, Elimeleexi maarenme ke.

⁴Fi falle, Bowaasi yinme ri nan giri Betilahemi. A ti fataanon danɗa: «Hari n'axa deema!»^f I xa t'a danɗa: «Hari n'an deema!»

⁵Bowaasi ti fataanon yinmanken da: «Ko ni ke yaxarin fonnanxaye yi?»⁶Fataanon yinmanken ti: «Mowaabanka yaxaren ya ni, ke be ga ri do Nayoomi batten ɗa nan giri Mowaaba. ⁷A da ɗaamariyen muuru t'i w'a mulla nan yaare do fataanon falle yi. Gelli suxub'a ga ri ma saasa, a n'i tan ya kanma, a da fonne ya tuuma tannu guppen wure.»

⁸Ken falle Bowaasi ti Ruuti danɗa: «N gidanyaxare, yere terinka. Maxa daga yaare te tana yi; toxo yere. Yaxaru beenu gaa gollin'in danɗa, ɗa do kun batten ɗa. ⁹An na koroosindi siri, yaxarun ga na ɗi ten noqu fatante be berejun xoorono, an na yaare d'i falle yi. N d'in gollijanɗaanon xa gongo, n t'i nan max'an tooro. Daqun ga n'an raga, gollijanɗaanon ga da laalu beenu faga, an na daga min'i ya.»¹⁰ Ruuti xosi tusi Bowaasi jon

^d**1.20:** Nayoomi wure ni «ke be ga da Alla tiiga»

^e**1.20b:** Mara wure ni «sondonjoxinte»

^f**2.4:** «Hari n'axa deema!» ni kuupinden ya yi.

ɲa n'a tirindi ti: «Nke ni mukken ya yi, mani saabud'an gaa hinn'in ɲa, nan sir'in danɲa kundu yi?» ¹¹Bowaasi t'a danɲa: «An ga da fo be ɲ'an kallu yaxaren danɲa gell'an kiina ga bono, i d'a su laxam'in danɲa. N w'a tu t'an gir'an ma d'an faaba yi, d'an saare jamaanen ɲa nan ri taaxu do soro yi, an ga ma ɲi soro beenu tu nan xaso. ¹²Tunka duumanten n'an tuga ken ɲa. Isirayila Tunka duumanten, Alla na tugaadi tinmante kin'an ɲa, baaw'an ri du xaliif'a ya yi.» ¹³Ruuti t'a danɲa: «An sir'in danɲa de, n kaman yugo! An d'in kiilen taaxundi, na digan sirun k'in danɲa, n'a ɲi xa hari yaxaru beenu gaa gollin'an danɲa, i ya nan fasu nke yi.»

¹⁴Yigebiren ga kije, Bowaasi ti Ruuti danɲa: «Tink'o nan yige doome; buuru dunɲe wut'an n'a ro maxafonjin ɲa.» Ruuti taaxu fataanon kaaran ɲa. Bowaasi da jogodo barabaranto yogonu kin'a yi. Ruuti d'a yiga nan fogu m'a gaa kutten toqo.

¹⁵Ken falle, Ruuti giri nan daga yaare. Bowaasi d'i gollinannyaanon ɲaamari nan t'i danɲa: «Axa n'a war'a nan yaare berejun do me naxa, sere xa nan maxa diganxan bure k'a danɲa. ¹⁶Axa na jogodo dantanto yinme yerendi do du batten ɲa, kuud'a n'i sagara. Axa nan maxa dox'a yi xa.»⁸

¹⁷Ruuti yaare Bowaasi ten noxon ɲa kuɲa ma lelle. Ken falle, a d'i jogodo yaaranton katu, i gemu muudu tanmu ya. ¹⁸A do muudu ku tanmu daga kaanun ɲa, n'i koy'i kallu yaxaren ɲa. A d'i yigandi kutte ke xa daga n'a kin'i kallu yaxaren ɲa.

¹⁹Nayoomi t'a danɲa: «An da ke su yaara minna yi lenki? An golli minna yi? Sere be ga sir'an danɲa, hari na xeeri ɲ'a kaman danɲa!» Ruuti da xibaare ke su laxam'i kallu yaxaren danɲa kuɲa, nan t'a danɲ'i golli yugo yogo ya ten ɲa, a toxon ga ni Bowaasi. ²⁰Nayoomi ti Ruuti danɲa: «Tunka duumanten be gaa hinneene furun do ɲalinton ɲa, yell'a gan na xeeri ɲaana ke yugo danɲa!» Nayoomi yille tin'a danɲa xadi: «Bowaasi n'o maaren tinke ya yi, o likken gaa ku beenu kanma,^h i du baananbe ya ni.» ²¹Ruuti yille tini: «A d'a k'in danɲa yinme t'in nan toxo yaareene d'i gollinannyaanon falle yi m'i ga n duguta

⁸2.16: Sariya ma ɲi sere maxa nan yaare noqu, ma noqu be fataanon ga dugut'i gollen ɲa, non berejun ga xoore.

^h2.20: Boxaasi n'i saagandindaana yogo ya yi.

sanjaanen su yi.» ²²Nayoomi t'a danja: «Ken sir'in renme, yaxaru beenu gaa gollini Bowaasi danja, an ga na toxo d'i batten ja, ken siren ni ke. An gan daga sere tana ten ja, i ra n'an roxoono.» ²³Ken ya ni, Ruuti yaare do Bowaasi yaxarin gollijanjanon batten ja ma sanjaanun gaa dugutana. Ruuti toxo d'i kallu yaxaren batten ja.

[Bowaasi da laayidu kini Ruuti ya]

3 ¹Bito dangi falle, Nayoomi ti Ruuti danja: «N renme, n w'a mulla, an na kiina sire kita, an gaa xeeri kitta moxo be. ²Xoy'an ga'a tu moxo be, ke Bowaasi be ga duɗ'an nan golli d'i yaxarin gollijanjanon batten ja, o maarenmen ya ni. Ayiwa, a w'i yillen woyini dukanbaran ja wuro ke. ³Ken kuja, wanqi, an na du daari, na timi lijen ro du yi, n'an yiran sirun rondi. Ken falle, an na dag'a dukanbaran ja, xa maxa du koyi Bowaasi ya saad'a gaa dugutana yigayen ja de. ⁴A ga na ni saqa, an na koroosindi n'a saxuran tu. Ken falle, an na daga katt'a yi, n'a xufan bog'a taanun ja fonne, nan sax'a taanun ja. ¹Ken ja, an ga n xawa na moxo be deberi, a yinme wa ken koyin'an ja.» ⁵Ruuti t'a danja: «An ga da fo wo fo su k'in danja, n w'a jaana.» ⁶Ruuti daga Bowaasi dukanbaran ja, kallu yaxaren ga d'a wara kille moxo be yi, a bogu ti ken moxo yi. ⁷Bowaasi yige siri ken ja. Ken ja sababu yi n'a faten bogu me yi, ken falle, a daga sax'i yillifuncen kaaran ja. A ga xenqe, Ruuti mullin tink'a yi na xufan bog'a taanun ja, nan sax'a taanun ja. ⁸Katti kaananan ja, Bowaasi ga seede du yi, a gerebesi nan taaxu, a xosi yaxaren ya wori saq'i taanun ja. ⁹A ti: «Ko n'an ja?» Ruuti ti: «Nke Ruuti battaransere ya ni, n ri ya m'an w'in likken wuttu, baaw'an seri tinke ya n'in ja.» ¹⁰Bowaasi t'a danja: «Yelli Tunka duumanten gan na xeeri jaan'an danja, Ruuti! An d'an hooraaxun ya koyi kundu katt'an kallu yaxaren soron ja, an dan ke golle ya nan xooru diinant'an golle fanan ja. Baaw'an ma sukke do maxanbaanun batten ja, bannanu ma misikiino ga n'i ya. ¹¹Ken kuja, maxa jooti! Fo wo fo ga n liɗ'an danja, n

3.4: Ruuti dan ke moxo wure ni ya na du xaliifa Boxaasi ya.

wa ken jaana, baawo deben soron su w'a tu t'an ni yaxarin dawulante ya yi. ¹²Tonɗun ya ni, n nan xaw'an tiɗana ti maarenmaaxu sababu yi, xa yugo yogo wa no, a ken d'an kallu yaxaren nan tinka diinanta nke yi. ¹³Wuyi yere; xunbane suxuba, o n'a fi tu, selli yugo ke ga'a mulla nan sig'i sigan ɗa an danɗa. Sell'a ga'a mulla nan sig'i sigan ɗa, a n'an saagandi. A ga nta sikk'i sigan ɗa xa, n da laayidun kin'an ɗa Tunka duumanten ɗalintaaxun ɗa ti n wa sikk'in sigan ɗa an danɗa. Saado ken ɗa, saxu yere ma suxuba.»

¹⁴Ruuti wuyi saqa Bowaasi taanun ɗa, x'a furute gilli saado xurayen gaa bakka soron nan max'i tu. Baawo Bowaasi ma ɗ'a mulla, a nan tui ti Ruuti ri ken noqu yi. ¹⁵Bowaasi ti Ruuti danɗa: «Lanxanne be ga'an ɗa, a bagand'an nan tigit'a yi siri.» Ruuti d'i lanxannen tigiti, Bowaasi da yillin muudu karagi r'a lanxannen ɗa n'a deema tiɗeene.

¹⁶⁻¹⁷Ken falle, Ruuti saage katt'i kallu yaxaren ɗa, kaanun ɗa. Kallu yaxaren t'a danɗa: «N renme, fiinun ɗaji kan moxo?» Ruuti ti: «A ti in kitti duuro nta yilleene katt'an ɗa, a da ke yille su kin'in ɗa.» Ken falle, Bowaasi ga da fo wo fo su ɗ'a danɗa, a d'a su laxam'i kallu yaxaren danɗa. ¹⁸Nayoomi ti: «N renme, taax'an nan terinke, na xibaare ke lagarun dugu. Bowaasi nta taaxun'a ga m'a yaaxen bagandi ya falle lenki yinme!»

[Bowaasi w'a mulla nan saage Elimeleexi batten ɗa]

4 ¹Bowaasi daga taaxu deben bulunraxaxooren^j ɗa, non gaa deben roraqen kaaran ɗa. Elimeleexi maaren tinke be Bowaasi ga d'a fin ko Ruuti danɗa, a dangi ti non ɗa. ²Bowaasi ti: «N gida, bogu t'in ɗa.» Yugo ke ri taaxu kuɗa. Ken falle Bowaasi d'a muuru deben yinmanko tanmi maxa, t'i nan taaxu kafiin'i ya. I ga taaxu, ³a ti Elimeleexi maaren tinke ke danɗa: «An w'a tu ti Nayoomi yille riini nan giri Mowaaba jamaanen ɗa. Ken ya ni, a w'a mulla n'o maarenme Elimeleexi soxanten xaliifa sere yi. ⁴N d'a xanu n'an tuyindi t'a yi, do n'a muur'an maxa, an nan duje soxante ke yi deben yinmankon do soro beenu su gaa yere yi jon ɗa. Sell'an gaa xaliifa ke mulla, a raga,

^j**4.1:** Bulunxoore ga ni noqu be, deben xibaarun yaaxen bakka non ya yi.

ma ken ga fe, an n'in tuyindi t'a yi, baawo nke ya n xawa siga ke wutt'anke dangi falle.» Yugon ti: «N wa dujeene soxante ke yi.» ⁵Xa Bowaasi yille tini: «Sell'an gaa dujeene Nayoomi soxanten na su, an dujeene Ruuti Mowaabanke xa ya danɗ'an ga'a saagandini de, kuud'a na ren yugo kita gill'an na, ren yugo be gaa naan'a kiina furen xayimaxantan renmen na. Ken saabuda kiina furen naaburen na na ken ren yugo xalle yi, x'an ken kiina fillandi xalle nta naana soxante ke yi de.» ⁶Yugon ti: «Kundun ya ga ni, nke yanp'a yi, baawo ken w'in yinme xayimaxantan renmun taqen naqasini. Anken nan sigi siga ke yi, baawo nke ra nta sikki siga ke yi.»

⁷Gannin na Banisirayilankon laadan ni ya, an ga na ni yanpan'an xallen na n'a kini sere tana yi, an n'an teppun ya bagandini n'a kini baanen na seedaaxu yi.^k ⁸Ken ya ni, bire be yugon ga d'a ko Bowaasi danɗa t'a yinme nan sigi siga ke yi, a d'i teppun bagandi n'a kini Bowaasi ya.^l ⁹Ken falle, Bowaasi d'a ko soro xooron do soro beenu su ga ni non na danɗa ti: «Axa w'a seeda lenki ti fo wo fo ga ni Elimeleexi d'a ren yugun xalle yi, Kiliyooni do Maloni, i gaa Nayoomi maxa, i naɗ'in xalle yi. ¹⁰Xadi, n wa Ruuti Mowaabanke saagandini, ken ga ni Maloni, hari n'a neema, a yaqen na. Ken na, soxanten wa toqo bonnaanana soron xallaaxun na, kuud'a toxon nan duum'a kaadunkon naxa, d'a deben xibaarun noxon na, t'a bonconɗun na. Axa ni ken xa seedan na lenki.» ¹¹Soro xooron do ku beenu su ga ni non na, i su ti: «Yabo, o w'a seeda. Yaxare be gaa roon'an kan na, yelli Tunka duumanten gan n'a deemana, n'a do Raxeli do Leya baanondi, kun ga ni Yaaxuba xojidunkon filli ya, i ga da Isirayila kan sigindi! N'an naaburen jidi Efarata xabiilan noxon na, n'an toxon wurugi Betilahemi su yi! ¹²Yelli Tunka duumanten gan n'an koren jidini xoyi Peresi koren moxo, a ya ga ni Yahuuda do Tamara ren yugon na, ti ke fonnanxaye yi!»

^k4.7: Ken w'a koyini t'axa tafundi.

^l4.8: «N'a kini Boxaasi ya», ke diganta na Gerekinxannen kitaaben baane ya yi, x'a nta Abaraninxannen kitaabe su yi.

*[Bowaasi da Ruuti yaxi; Obedi bangeye, a ya ga ni Dawuda burujun
ɗa]*

¹³Ken ya ni, Bowaasi da Ruuti yaxi. Tunka duumanten da Ruuti worijaxa, a da noxon wutu na ren yugo saara.

¹⁴Betilahemi yaxarun ti Nayoomi danɗa: «Tiigayen wa Tunka duumanten danɗa! A da tuumandaana kin'an ɗa lenki. N'an kisimaren toxon wurugi, Isirayila! An kallu yaxaren nan fas'an danɗa ren yugu jeri ya, baaw'a d'an xanu, a da ke kisimare xa kin'an ɗa, ¹⁵a gaa riini senbe kin'an ɗa an xirisaaxun ɗa, n'an sorogo.» ¹⁶Nayoomi da lemine ke wutu kuɗa, n'a xoorondi.^m

¹⁷Taaxallen yaxarun ti: «Nayoomi da kisimare kita.» I da lemine ke xiri «Obedi.» Obedi yan da Yiseyi saara, Yiseyi xa da Dawuda saara.

[Dawuda burujunun toxonu]

¹⁸Dawuda burujunun toxonun faayi n'a wutu Peresi ya: Peresi da Heccerooni saara, ¹⁹Heccerooni xa da Araama saara, Araama yan da Aminadaabu saara, ²⁰Aminadaabu xa da Naxasooni yan saara, Naxasooni da Salama saara, ²¹Salama xa da Bowaasi saara, Bowaasi da Obedi saara, ²²Obedi da Yiseyi saara, Yiseyi xa da Dawuda saara.

^m**4.16:** Digaame ti digaame: «Nayoomi da leminen wutu n'a taaxund'i taanun kanma» (Joppaye 30:3-8; 48:5,12; 50:23).